4.11.2019 HUS/2995/2019

Eduskunnan Kunta- ja terveysjaosto
Mannerheimintie 30
00102 Eduskunta
Helsinki

Viite: HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Lausunto 2. Teema: Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä hoitotyön tutkimusrahoitus. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän lausunto eduskunnan kunta- ja terveysjaostolle sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimusrahoitusta koskien

Hallituksen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) haluaa kiinnittää valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaoston huomion valtion vuoden 2020 talousarvioesityksen vaikutuksiin lääketieteelliseen tutkimukseen. Sairaanhoitopiirin erityinen huoli kohdistuu valtion rahoitukseen terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (ns. VTR-rahoitus).

Yliopistotasoisen terveyden tutkimuksen tavoitteena on edistää väestön terveyttä ja hyvinvointia korkeatasoisen ja vaikuttavan palvelujärjestelmässä tehtävän terveyden tutkimuksen kautta. VTR on tarkoitettu ennen muuta palvelujärjestelmän kehittämistä tukevaan tutkimukseen.

1. Teknologiset mahdollisuudet kliinisen tutkimuksen korkeatasoiseen tekoon ovat paremmat kuin koskaan aiemmin. Viime vuosina tiedon saatavuus on parantunut sekä lainsäädännön uudistumisen että teknologian kehittymisen ansiosta. HUS, kuten myös muut yliopistosairaalat, ovat investoineet merkittävästi uuden teknologian tietoaltaiden ja tutkijoiden tieturvalliseen analyysiympäristöön kehitykseen. Dataintensiivisten tutkimusmenetelmien saaminen terveydenhuollon käyttöön vaatii osaamista ja resursseja aiempaa enemmän.

2. Biolääketieteen kehitys ja erityisesti biopankkitoiminnan käynnistyminen ja genomitiedon hyödyntäminen avaavat aivan uudenlaisia mahdollisuuksia edistää yksilöllistettyjä ehkäiseviä, diagnostisia ja hoidollisia menetelmiä ja tutkia niiden vaikutuksia jo olemassa olevissa aineistoissa. Nykyinen VTR rahoituksen taso ei riitä edistämään ja kehittämään uudenlaisen tutkimuksen vaatimuksia.

3. Terveydenhuoltolaki asettaa toimintayksiköille velvollisuuden edistää laatua ja potilasturvallisuutta suunnitelmallisella tavalla. Potilasturvallisuuden edistäminen tarvitsee käytännössä tuekseen tieteellistä tutkimusnäyttöä. Potilasturvallisuuteen liittyvä tutkimus on poikkitieteellistä ja erityisesti organisaatioiden välistä, mikä osaltaan edistää hyvin myös perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä yhteistyötä samoin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon

HUS Helsingin yliopistollinen sairaala
PL 100
Stenbäckinkatu 9
00029 HUS

etunimi.sukunimi@hus.fi
www.hus.fi

yhteistyötä. Potilasturvallisuuteen liittyvät ongelmat syntyvät usein organisaatioiden rajapinnoilla, tilanteissa, joissa tiedonkulun katkokset aiheuttavat vaaratilanteita. Nykyinen VTR-rahoitus ei riitä kattamaan sosiaali- ja terveydenhuollon poikkitieteellistä eikä organisaatioiden välistä tutkimusta.

4. Julkisen sektorin henkilöstön vetovoimatekijänä on mahdollisuus harjoittaa yliopistotasoista terveyden tutkimusta osoittautunut tärkeäksi. Korkeatasoinen kliininen tutkimus tukee ja innostaa lääkäreitä myös tutkijauralle ja kehittää henkilöstön ammattitaitoa. Nykyinen VTR-taso ei riitä merkittävään tutkimustyön tukemiseen. Jos esimerkiksi HUSissa jaettaisiin nykyinen VTR-raha suoraan kaikille lääkäreille, joista suurimman osan odotetaan tekevän tutkimusta, niin rahan määrä olisi noin 3 000 euroa. Tämä summa kuluisi esimerkiksi yhden julkaisun statistikkopalveluihin tai datan analytiikka- tai reagenssikuluihin.

5. Vireillä olevassa sote-uudistuksessa on tarkoitus uudistaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rahoitusjärjestelmä. Rahoitus tultaneen osoittamaan itsehallinnollisille alueille ja se tulee oletettavasti perustumaan tarveperusteisiin kriteereihin. Kriteeristö ei näin ota huomioon yliopistollisista tehtävistä yliopistosairaaloille aiheutuvia lisäkustannuksia. Sote-uudistuksen myötä on välttämätöntä uudistaa myös VTR-rahoitusta kattamaan yliopistollisesta toiminnasta aiheutuvat kustannukset: yliopistollista sairaalaa ylläpitävät maakunnat ja HUS eivät voi enää rahoittaa näitä tehtäviä sote-palveluiden tarpeeseen perustuvasta rahoituksesta

Tutkimuksen paradigma on muuttunut ja samalla tutkimusinfrastruktuurin ja menetelmien kehittäminen ja käyttäminen on kallistunut. Nykyisellä VTR-tasolla ei ole mahdollista kehittää ja hyödyntää dataintensiivisten tutkimusmenetelmien ja biolääketieteen kehityksen suomia mahdollisuuksia. Jos julkinen sektori haluaa olla tutkimuksen edelläkävijä ja vetovoimainen työpaikka, on tutkimuksen rahoituksen oltava oikealla tasolla. HUS vetoaa kunta- ja terveysjaostoon VTR-rahoituksen määrän suhteuttamista riittävälle tasolle.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Markku Mäkijärvi
johtajaylilääkäri

Lisätiedot Anne Pitkäranta
tutkimusjohtaja
anne.pitkaranta@hus.fi
p. 040 643 0511